

KIES Kleuterplan

Overeenkomst voor de rechten en stem van het kind bij scheiding

Aan de ouders van (naam kleuter):

LIEVE OUDERS,

Het meemaken van een scheiding is niet alleen ingrijpend voor een kind, maar ook ingewikkeld om te begrijpen. Kleuters leggen soms de schuld van de scheiding bij zichzelf neer. Ze interpreteren het vertrek dan van een ouder als een persoonlijke afwijzing. Ze zijn bang om ook de andere ouder te verliezen. Hun frustratie en boosheid uiten ze meestal ergens anders, bijvoorbeeld op school.

Kleuters kunnen terugvallen in gedrag dat hoort bij een jongere levensfase, zoals bedplassen. Ze gaan ook op in hun fantasie. Ondertussen hebben ze wel veel vragen over de toekomst. Als ouder ben je de aangewezen persoon om je kleuter te helpen bij de scheiding. Geef je kind bijvoorbeeld een vaste knuffel mee naar de andere ouder en richt samen met je kind de nieuwe slaapkamer in als je gaat verhuizen. Zorg dat er vertrouwde spullen bij beide huizen zijn zodat er een mix van een vertrouwde en nieuwe omgeving ontstaat om aan te wennen. Als het kind de andere ouder erg mist kan bijvoorbeeld een gedragen t-shirt met de geur van de ouder het kind helpen. Laat je kind (beeld)bellend met de andere ouder. Het is nodig om je kind een periode extra te steunen, omdat een scheiding veel extra taken voor een kind met zich meebrengt. Zoals:

- **De scheiding begrijpen:**
Kinderen moeten weten wat er na de scheiding gaat veranderen of hetzelfde blijft.
- **Omgaan met conflicten van ouders:**
Kinderen moeten het conflict van de ouders bij hun ouders kunnen laten.
- **Omgaan met het verlies:**
Ze moeten leren omgaan met het missen van de andere ouder en het gezin zoals het was.
- **Oplossen van boosheid en zelfverwijt:**
Kinderen moeten leren omgaan met de emoties die zij voelen van zichzelf en de ouders over de scheiding.
- **Accepteren dat de scheiding voor altijd is:**
Kinderen moeten begrijpen en accepteren dat hun ouders niet meer bij elkaar komen.
- **Vertrouwen in de liefde:**
Kinderen moeten ondanks het voorbeeld door de scheiding ook leren vertrouwen dat niet iedereen per se uit elkaar gaat en je ook op de liefde mag vertrouwen.

Deze taken hoeven niet precies in deze volgorde doorlopen te worden, maar zijn wel van invloed op hoe een kind met de scheiding omgaat.

Dit KIES Kleuterplan is er, omdat praten over scheiding met jongere kinderen in de kleuterleeftijd extra lastig is. Misschien lijkt je kind al groot en veel te begrijpen. Ook is je kind nog jong en onervaren. De wereld van magie, sprookjes en fantasie naast hun kleine eigen nabije wereld, dat is waaruit zij moeten putten met hun begrip. Het is voor kleuters ingewikkeld om hun beleving aan anderen duidelijk te maken, omdat hun woordenschat nog minder toereikend is. Ze zijn ook hun eigen gevoelswereld nog aan het ontdekken.

KIES Kleuterplan

Wil je graag praten met je kleuter over de scheiding? Kleuters hebben een eigen verhaal. Ze hebben hun eigen gedachten én ook hun eigen manier van duidelijk maken wat ze te vertellen hebben. Het KIES Kleuterplan helpt je kind en jullie als ouders aan informatie en tips en om spelenderwijs elkaars behoeftes en mogelijkheden beter te kunnen ontdekken en begrijpen.

Expertisecentrum Kind en Scheiding

NB: Het KIES Kleuterplan is gemaakt voor kinderen in de leeftijd van 4-6 jaar en biedt verschillende werkbladen, zodat er voor elk kind iets passends is dat aansluit bij het kind van die leeftijd en met zijn of haar eigen ervaring en perspectief. De volwassene met wie het kind het KIES Kleuterplan invult of het kind zelf kiest welke pagina's uit het KIES Kleuterplan worden ingevuld.

"PAPA EN MAMA GAAN
SCHEIDEN. SCHEIDEN ZE
NU OOK VAN MIJ?"

Lieve ouders,

Scheiden is niet makkelijk en ik weet dat jullie je best doen voor mij. Hieronder vind je informatie en tips die jullie en mij kunnen helpen.

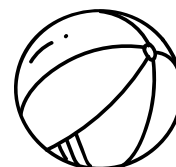
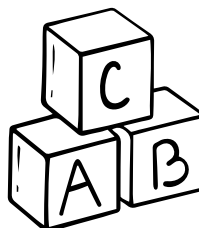
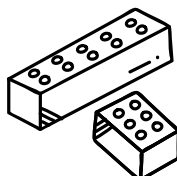
Liefs van mij

WAT IS FIJN OM TE WETEN?

- ✓ Toen jullie mij kregen, werden jullie mijn ouders. Dat blijven jullie ook altijd voor mij.
- ✓ Als jullie uit elkaar gaan, dan kan ik dit voelen als een persoonlijke afwijzing en denken dat jullie ook niet meer van mij houden. Willen jullie daarom tegen mij zeggen dat jullie nog wel altijd van mij blijven houden?
- ✓ Het is belangrijk voor mij om te horen dat de scheiding niet mijn schuld is.
- ✓ Details over de scheiding snap ik niet en als ik het wel snap vind ik dat niet fijn om te horen. Ik wil wel graag weten wat er voor mij anders wordt. Leg je dit dan kort en simpel aan mij uit?
- ✓ Ik weet dat ik in twee huizen ga wonen, maar het is nog moeilijk voor mij om echt te begrijpen wat er allemaal gebeurt. Ik voel van alles en ik weet niet altijd wat ik daarmee moet of duidelijk kan maken aan jullie.
- ✓ Als jullie gaan wonen in twee huizen dan is dat voor mij allebei mijn thuis. Het is fijn als ik bij allebei een eigen plekje of slaapkamer heb.
- ✓ Weten welke dag en hoe laat het is, is nog moeilijk voor mij. Help mij door te laten zien wanneer ik waar ben. Bijvoorbeeld met een kalender.
- ✓ Jullie allebei regelmatig zien of spreken is voor mij het fijnste en als ik één van jullie voor een langere tijd moet missen is dat best moeilijk.
- ✓ Ik kan het best moeilijk vinden als ik afscheid van jullie moet nemen. Dat betekent niet dat ik niet bij de andere ouder wil zijn.

KIES Kleuterplan

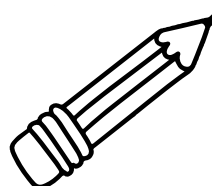
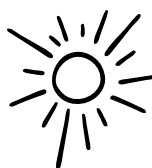
- ✓ Ik heb even tijd nodig om te wennen als ik van het ene naar het andere huis ga. Kies een moment dat voor mij het fijnste werkt.
- ✓ Ik vind het heel fijn als belangrijke rituelen, zoals een verhaaltje voor het slapen gaan bij jullie allebei hetzelfde blijven. Houd de herkenbare onderdelen van bijvoorbeeld bed/slaaprituelen zoveel mogelijk hetzelfde. Dat geeft mij een veilig gevoel.
- ✓ Als ik met een knuffel slaap, heb ik die graag bij jullie allebei.
- ✓ Als we een huisdier hebben, mag die met mij mee naar het andere huis of maken jullie daar een andere afspraak over die voor mij dan het fijnste is? Als ons huisdier niet mee kan, dan ga ik die ook missen.
- ✓ Alle veranderingen door de scheiding, zeker grotere veranderingen, een verhuizing, vakanties, de komst van een nieuwe partner of kindje bijvoorbeeld, maken dat ik even tijd nodig heb om te wennen.
- ✓ Mijn verjaardag is super belangrijk voor mij en ik wil graag ook alle feestdagen vieren. Als dat op een gezellige manier met jullie samen kan is dat fijn en anders bij elk van jullie apart.
- ✓ Schrik niet als ik een keer in mijn bed plas, vervelende dromen heb of gedrag laat zien dat jullie niet begrijpen. Dat kan gebeuren en gaat meestal na een tijdje ook weer over. Mocht het langer duren, ga dan even met mij naar de huisarts.
- ✓ Ik ben soms wel verdrietig of boos, maar kan ook van het ene op het andere moment weer gaan spelen. Dat hoort bij mijn ontwikkeling.
- ✓ Jullie families horen bij mij. Als het kan en fijn voor mij is, zorgen jullie er dan voor dat ik mijn familie kan blijven zien.
- ✓ Als jullie op iemand anders verliefd zijn of worden, dan is het fijner als jullie ons aan elkaar voorstellen als jullie voor langere tijd samen zijn.
- ✓ Het duurt wel een tijdje voordat ik begrijp dat jullie niet meer bij elkaar komen. Als ik kon toveren zou ik dat misschien nog wel wensen.
- ✓ Ook al lijkt ik misschien op jullie, ik ben gewoon mijzelf.

HOE KUN JE MIJ HELPEN?

- Zorg dat school/clubjes op de hoogte zijn van de scheiding.
- Informeer de ouder van een vriendje/vriendinnetje waar je kind vaak gaat spelen.
- Vertel zo concreet mogelijk wat er gaat veranderen en wat hetzelfde blijft.
- Vertel je kind dat dit jullie beslissing is en dat het niet de schuld van je kind is.
- Vertel dat jullie niet meer bij elkaar komen.
- Zorg dat jullie kind in beide huizen een fijne eigen plek heeft.
- Praat neutraal over de andere ouder.
- Bespreek volwassenen zaken op momenten dat je kind niet thuis is.
- Kleuters hebben het nodig om, waar mogelijk, beide ouders regelmatig te zien.
- Voor jonge kinderen kan een paar weken op vakantie gaan met een ouder erg lang zijn. Zij hebben nog moeite om tijd te kunnen overzien. Houdt rekening met hoe lang je op vakantie gaat en zorg voor voldoende contact tussen je kind en de andere ouder.
- Rituelen zijn belangrijk voor kinderen. Kijk of je dit zoveel mogelijk hetzelfde kan toepassen.
- Kinderen hebben soms een voorkeur voor hun favoriete dekbedovertrek. Tip: Koop hetzelfde dekbedovertrek voor het andere huis.
- Kinderen kunnen veel steun hebben aan hun huisdier als zij die hebben. Mag/kan het huisdier mee met de omgangsregeling van jullie kind?
- Regels kunnen soms verschillen. Dat hoeft geen probleem te zijn voor je kleuter zolang duidelijk is welke regels er zijn in welk huis. Geef je kind de tijd om daaraan te wennen.
- Gebruik een kalender om inzichtelijk te maken wanneer je kind bij de ene of de andere ouder is.
- Ben voorzichtig met het introduceren van een eventuele nieuwe partner. Pas na een langere periode van samenzijn (minimaal 6 maanden) kan het kind kennismaken met de nieuwe partner als het daar aan toe is.
- Blijf 1 op 1 momenten met je kinderen hebben.
- Zorg goed voor jezelf als ouder en vindt een oplossing voor problemen door bijvoorbeeld te praten met vrienden/familie, ga sporten of schakel hulp in.

Voor ouders is er meer informatie en hulp te vinden op www.kiesvoorhetkind.nl

VOOR ALLE
KLEUTERS
MET OUDERS
DIE GAAN
SCHEIDEN

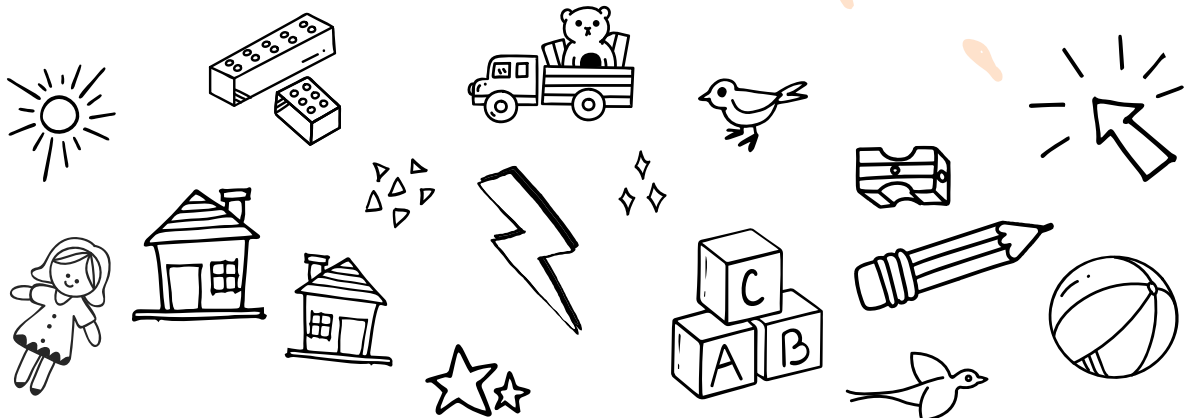
VOOR ALLE KLEUTERS MET OUDERS DIE GAAN SCHEIDEN

HOI! Je ouders gaan scheiden.
Als ouders gaan scheiden, moeten ze afspraken maken over jou.
Bijvoorbeeld wanneer jij bij de ene of de andere ouder bent.
Jij mag ook zeggen wat je fijn en niet fijn vindt en het liefste wil. Je ouders beslissen over wat zij denken dat het beste is voor jou.

Bij het maken van afspraken hebben jouw ouders en jij eigen wensen. Een meneer/mevrouw die daar voor geleerd heeft, kan je ouders helpen om van alle wensen één goed plan te maken.

Jouw wensen komen in een KIES Kleuterplan. Dit plan hoef je niet in één keer of helemaal in te vullen hoor. Neem er gewoon de tijd voor en kies zelf welke vragen en opdrachten jij wil of kunt maken.

Super dat jij het KIES
Kleuterplan maakt.

JE GEGEVENS

Datum:

Je naam:

Je adres(sen):

Je woonplaats(en):

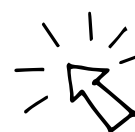
Je leeftijd:

Ingevuld met hulp van:

Naam:

Functie:

Contactgegevens:

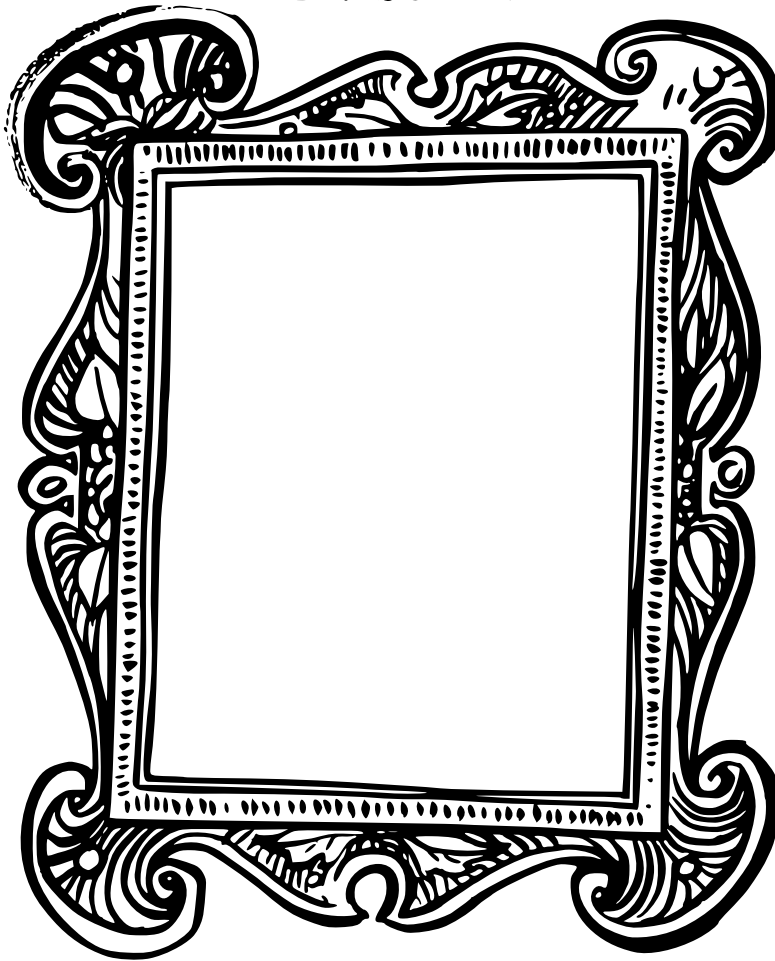

Toen je ouders samen een kindje kregen, werd jij geboren.
Zij werden jouw ouders en blijven altijd jouw ouders.
De liefde voor jou blijft altijd ♥

LIEVE JIJ,

Je blijft altijd kind van allebei je ouders. Misschien lijk je ook wel een beetje op je ene ouder of je andere ouder of op allebei? Kijk maar naar je neus, je mond, je ogen, je wenkbrauwen, je oren, je haren, je wangen, je kin. Is er iets hetzelfde? Je lijkt natuurlijk vooral lekker op jezelf!

Dit ben ik

Waar ben jij goed in?

.....

Waar is papa goed in?

.....

Waar is mama goed in?

.....

Wie zitten er in jouw hart?

KIES Kleuterplan

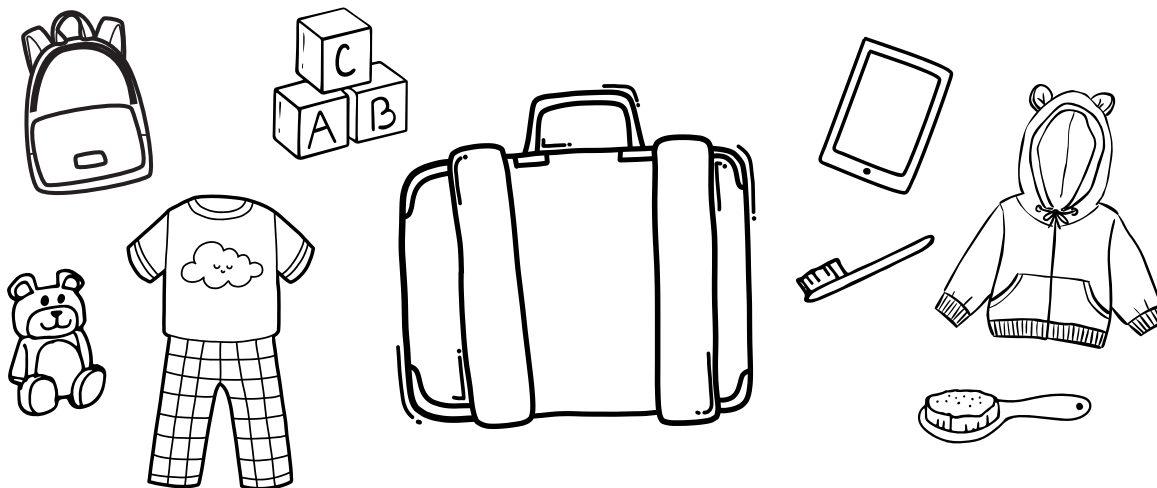
Ga jij in twee huizen wonen of ben je verhuisd?

Je mag de huizen kleuren.

Je gaat dan spullen meenemen van het ene naar het andere huis.

Zet een rondje om de spullen die jij graag meeneemt:

Is er nog iets anders wat je graag in de rugzak of koffer mee zou willen nemen?

KIES Kleuterplan

Wat je ouders over jou moeten weten.

Wat is jouw lievelingseten?

Wat drink jij graag?

Wat kijk je graag op de tablet of tv?

Met welk speelgoed speel jij graag?

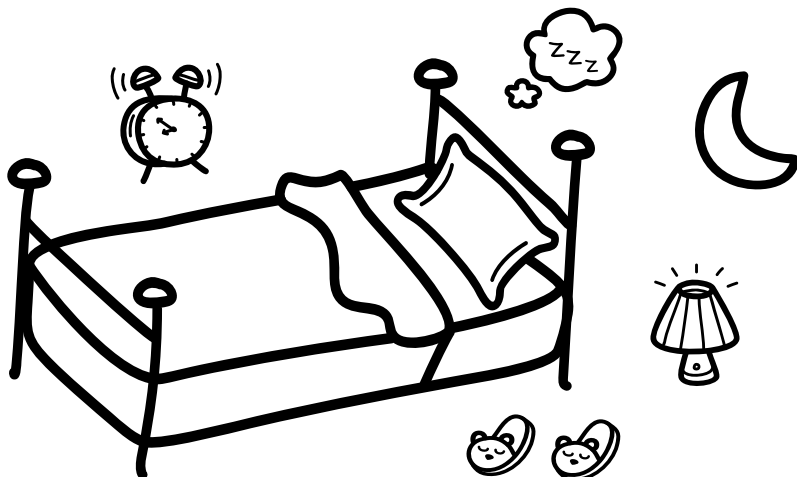
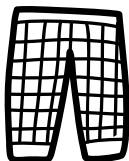

Welke knuffel mag in jouw bed slapen?

Iets anders:

Kleur je lievelingsdekbed:

Feestjes zijn leuk! Dat weten je ouders ook.

Ook al zijn je ouders niet meer samen, feestdagen en je verjaardag worden gewoon gevierd. Kleur je lekkerste taart.

Wat vind jij bij feest horen? Kleur het maar in.

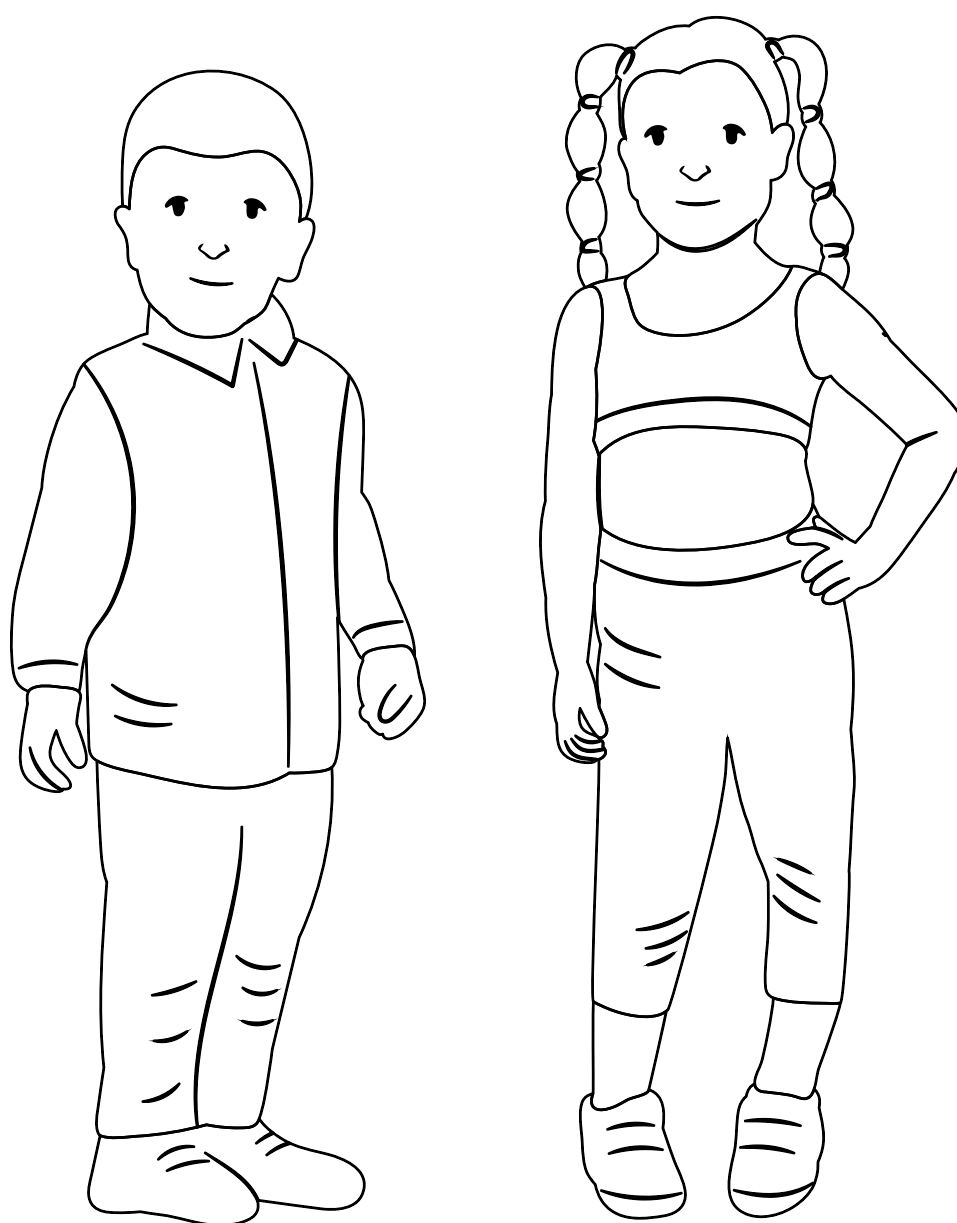

KIES Kleuterplan

Ik voel, ik voel wat jij niet voelt. Welke kleur voel jij?

Waar voel jij dat? Zet daar een kruisje:

Kruis aan ja, nee of een beetje:

Denk jij wel eens aan de ene ouder als je bij de andere bent en andersom?

Ja Nee Een beetje

Denk jij dat de scheiding jouw schuld is?

Ja Nee Een beetje

Maak jij je wel eens zorgen?

Ja Nee Een beetje

Denk je dat je ouders weer bij elkaar komen?

Ja Nee Een beetje

Prat jij met iemand over de scheiding?

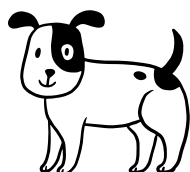
Ja Nee Een beetje

Met wie?

Ik word blij van...

Wie of wat helpt je als je verdrietig bent?

- Iemand, wie?
- Knuffel
- Huisdier, welk huisdier? Kleur maar in en/of schrijf op.

- Iets anders

Als ik kon toveren dan...

Denk je dat dat ook echt zou kunnen?

Ja. Hoe gaat het lukken?

Nee. Is er iets anders dat je zou wensen wat ook echt kan?

Wil je nog iets anders tekenen of opschrijven voor je ouders?

KIES Kleuterplan

- Vergeten jullie niet dat jullie samen voor mij gekozen hebben!
- Ik heb opgeschreven wat ik belangrijk vind in dit KIES Kleuterplan

Naam kind:

Datum:

Willen jullie rekening houden met mijn wensen? ja nee

Naam ouder:

Naam ouder:

Datum:

Datum:

Handtekening:

Handtekening:

KINDERRECHTEN BIJ SCHEIDING

Artikelen uit het Internationaal Verdrag Rechten van het Kind (IVRK) vertaald voor kinderen.

In het Internationaal Verdrag Rechten van het Kind staan alle kinderrechten.

Een aantal van deze rechten zijn belangrijk als je ouders uit elkaar gaan of gescheiden zijn.

ARTIKEL 3

Volwassenen moeten besluiten nemen die het beste voor kinderen zijn.

ARTIKEL 5

Ouders moeten hun best doen hun kind goed te begeleiden tot het volwassen is.

ARTIKEL 8

Een kind heeft het recht op te zijn wie je bent en op eigen familie. De naam van het kind en waar je vandaan komt en je familie mag niet zomaar worden veranderd of weggenomen.

ARTIKEL 9

Een kind heeft recht op regelmatig contact met beide ouders behalve als dat niet goed is voor het kind.

ARTIKEL 10

Als één of beide ouders ergens anders wonen, moet een kind hen allebei kunnen bezoeken en/of er kunnen wonen.

ARTIKEL 18

Ouders zijn verantwoordelijk voor de opvoeding. Ze moeten voor hun kind zorgen behalve als dit niet in het kind zijn/haar belang is.

ARTIKEL 12

Kinderen mogen hun mening geven over de dingen die gaan over hun leven. Hun mening moet serieus genomen worden door de volwassenen. Zij nemen de beslissing.

BEGRIPPENLIJST

Advocaat: bij een echtscheiding heb je altijd een advocaat nodig. Die kan de rechtbank vragen om de echtscheiding uit te spreken. Een advocaat is iemand die zich bezighoudt met wat een van jouw ouders of allebei jouw ouders graag geregeld willen hebben wanneer zij gaan scheiden.

Echtscheiding: als je ouders eerst getrouwd waren en dan uit elkaar gaan.

KIES: KIES staat voor Kinderen In Een Scheiding. KIES is er voor kinderen en ouders bij scheiding voor informatie en professionele begeleiding en hulp.

KIES Kindplan: een plan waarin de wensen, behoeften en rechten van het kind staan.

Kinderrechtenverdrag: hierin staan afspraken over hoe landen met kinderen en jongeren moeten omgaan en waar kinderen en jongeren recht op hebben.

Mediator: iemand die ouders die gaan scheiden helpt om alle afspraken met elkaar te maken en op te schrijven. De mediator kiest geen partij en zorgt dat de afspraken voor allebei ouders zo goed mogelijk zijn.

Omgangsregeling/zorgregeling: de afspraken die je ouders maken over wanneer je bij de ene ouder en wanneer je bij de andere ouder bent en hoe je van de ene naar de andere ouder wordt gebracht. Je zegt het woord omgangsregeling als één ouder het gezag heeft.

Je zegt het woord zorgregeling als beide ouders na de scheiding het gezag over jou hebben. Gezag betekent dat ouders verantwoordelijk zijn voor de opvoeding en verzorging van hun kind(eren).

Ouderschapsplan: een plan waarin ouders de afspraken over de kinderen opschrijven.

Rechtbank: als twee mensen getrouwd zijn, kan de scheiding alleen worden uitgesproken door de rechtbank. De rechtbank is een plek waar de rechter de beslissing maakt over de scheiding van jouw ouders en de zorgregeling.

Rechter: een rechter is iemand die beslist hoe de verdeling en de zorgregeling eruit komt te zien als het ouders niet lukt om het eens te worden over de afspraken.

Scheiden: als je ouders uit elkaar gaan.

Heb jij zelf nog vragen, tips of ideeën over of voor het KIES Kindplan? Laat je het aan ons weten? info@kiesvoorhetkind.nl

Alle organisaties die het KIES Kindplan © ondersteunen vind je op kiesvoorhetkind.nl

“Alles is een tijdopname en veranderbaar. Blijven praten met elkaar helpt om de dingen die moeilijk zijn samen beter te kunnen maken en mee om te kunnen gaan. Je hebt als kind altijd het recht om gehoord te worden. Volwassenen zijn verantwoordelijk en nemen de besluiten.”

Nelly Snels-Dolron

Directeur Expertisecentrum Kind en Scheiding

www.kiesvoorhetkind.nl